

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Наталія МИХАЛЬЧЕНКО

28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНІКА ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Ступінь магістра

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

035.041 Філологія. Германські мови і літератури (переклад), перша –
англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад

2024-2025 навчальний рік

Розробник: Чередниченко Вікторія Павлівна, ст. викладач кафедри германської філології,
кандидат філологічних наук

____ ____ (Вікторія ЧЕРЕДНИЧЕНКО)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри германської філології

Протокол №17 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри германської філології _____ _____ (Тетяна МИРОНЕНКО)

Анотація

Навчальна дисципліна «Техніка перекладу другої іноземної мови» викладається згідно робочої навчальної програми, укладеної відповідно до кредитно-трансферної системи. Програма «Техніка перекладу другої іноземної мови» призначена для студентів VI курсу, які навчаються за спеціальністю «035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Програма передбачає вивчення морфологічних, лексичних та синтаксичних особливостей при перекладі з другої (німецької) іноземної мови на українську.

Ключові слова: методика, лінгвістична дисципліна, технологія навчання, аудиторні заняття, позааудиторна робота, змішане навчання, дистанційне навчання, науково-дослідницька робота.

Abstract

The academic discipline "Technique of translating a second foreign language" is taught according to the working curriculum concluded in accordance with the credit transfer system. The program "Technique of translating a second foreign language" is intended for VI – year students studying in the specialty "035.043 Germanic languages and Literatures (translation inclusive), the first – English". The program provides for the study of morphological, lexical and syntactic features when translating from a second (German) foreign language into Ukrainian.

Keywords: methodology, linguistic discipline, teaching technology, classroom classes, extracurricular activities, blended learning, distance learning, research work.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 035 Філологія		
Загальна кількість годин – 90 г.	035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Ступінь: магістр	-	-
		Практичні, семінарські	
		20 г.	-
		Самостійна робота	
		70 г.	-
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота (20% ~ 80%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Техніка перекладу другої іноземної мови» має за мету конвертувати важливі положення теорії перекладу в базові, універсальні перекладацькі вміння.

Завдання курсу полягають в тому, щоб формувати перекладацькі компетенції, активно засвоювати фахову лексику; набувати тверді навички адекватного перекладу письмових та усних текстів з німецької мови на українську і навпаки; розкривати значення слова за допомогою контексту; правильно застосовувати перекладацькі трансформації.

Передумови для вивчення дисципліни. Вивчення курсу «Техніка перекладу другої іноземної мови» базується на здобутих раніше знання під час вивчення дисципліни «Практичний курс німецької мови».

Навчальна дисципліна складається з 3 кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові:

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову, що вивчається, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програма навчальної дисципліни

Кредит I.

Тема 1. Морфологічні труднощі перекладу.

Кредит II.

Тема 2. Синтаксичні труднощі перекладу.

Кредит III.

Тема 3. Перекладацькі трансформації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	кон	сп	
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1						
Тема 1. Морфологічні труднощі перекладу.	30		8			22
Кредит 2						
Тема 2. Синтаксичні труднощі перекладу.	30		6			24
Кредит 3						

Тема 3. Перекладацькі трансформації.	30		6			24
Разом	90		20			70

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та специфіка перекладу. Міжмовні відповідники. Етапи перекладу.	2
2	Особливості перекладу іменників.	2
3	Особливості перекладу прикметників.	2
4	Особливості перекладу займенників. Переклад конструкцій з прийменниками.	2
5	Особливості перекладу речень з різними типами присудків.	2
6	Переклад складнопідрядних речень.	2
7	Передача значень дієприкметників та конструкцій з інфінітивом.	
8	Трансформації порядку слів при перекладі.	2
9	Перекладацькі трансформації: мотиви, типи, тактика використання.	2
10	Особливості передачі значень слів-реалій та назв. Використання транслітерації при перекладі.	2
	Разом	20

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження лексичних особливостей перекладу текстів різних функціональних стилів.	20
2	Дослідження граматичних особливостей перекладу текстів різних функціональних стилів.	20
3	Дослідження стилістичних особливостей перекладу текстів різних функціональних стилів.	15
4	Переклад текстів різних функціональних стилів з з обґрунтуванням запропонованих способів перекладу.	15
	Разом	70

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання включає в себе підготовку доповіді з висвітленням проблем, що входять до наукового кола дисципліни «Техніка перекладу другої іноземної мови».

Основне завдання цього виду діяльності – поглиблене вивчення змісту окремих питань і тем навчального курсу, набуття практичних вмінь та навичок самостійного аналізу окремих аспектів дисципліни, оволодіння основними методами наукового дослідження.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- правильність оформлення доповіді та її складових (плану, вступу, основної частини, висновків, бібліографічного списку);
- самостійний та творчий характер написання роботи;
- логічна послідовність викладення матеріалу;
- постановка проблеми, мети дослідження, виділення предмету та завдань дослідження, актуальності та практичної значимості дослідження;
- критичний огляд наукових джерел з обраної теми;
- ерудиція, вміння самостійно аналізувати систематизувати та узагальнювати наукову інформацію;
- вміння аргументовано доводити свою точку зору, обґрунтувати висновки;
- захист наукової роботи, відповіді на поставлені питання, вміння вести полеміку;
- використання наочності.

7. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	5 (відмінно)	5 / відмінно / зараховано
80-89	B	4 (добре)	4 / добре /

65-79	C		зараховано
55-64	D	3 (задовільно)	3 / задовільно / зараховано
50-54	E		
35-49	FX	2 (незадовільно)	не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, якщо усна відповідь студента має глибокі міцні і системні знання з теоретичної дисципліни. Студент може чітко сформулювати основні напрямки курсу, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, його мету та завдання, володіє знаннями щодо всіх запланованих до конспектування та вивчення першоджерел. Вміє застосовувати здобуті навички у роботі: всі практичні завдання до семінарів виконані вчасно і на високому рівні.

Студенту виставляється дуже добре, якщо усна відповідь студента демонструє повне знання програмного матеріалу з курсу. Студент володіє знаннями щодо всіх запланованих до конспектування та вивчення першоджерел, але недостатньо володіє аналітичним мисленням щодо засвоєних дефініцій. Має практичні навички аналізу, всі завдання до семінарів виконані повністю і вчасно, але не вміє самостійно мислити, не

може вийти за межі теми та заданих прикладів, недостатньо поєднує надану інформацію з іншими знаннями та навичками.

Студенту виставляється добре, якщо усна відповідь студента демонструє добре знання програмного матеріалу з курсу. Студент володіє знаннями щодо більшості запланованих до конспектування та вивчення першоджерел, але недостатньо володіє аналітичним мисленням щодо засвоєних дефініцій. Має практичні навички аналізу, більшість завдань до семінарів виконані повністю і вчасно, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми та заданих прикладів, недостатньо поєднує надану інформацію з іншими знаннями та навичками.

Студенту виставляється достатньо, якщо усна відповідь студента не демонструє основні знання теми з курсу, студент має поверхові уявлення про основні методи, техніки роботи з дисципліни, його знання мають приблизний характер, навести практичні приклади не може. Знання першоджерел відсутні. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні та обмеженому життєвому досвіді. Має недоліки в застосуванні практичних вмінь, завдання до семінарів виконані неповністю і невчасно.

Студенту виставляється мінімальний задовільно, якщо усна відповідь студента демонструє фрагментарні знання з курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти повторно програмний матеріал. Не демонструє знання першоджерел. Відсутнє розуміння понятійного апарату, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні завдання до семінарів не виконані.

Оцінка за виконання *індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

- бути виконаною особисто студентом;
- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;

- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;

- мати навчальну, наукову, й/або практичну спрямованість і значимість;

- містити певні елементи новизни.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити.

Поточне тестування та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
Кредит 1									
T1	T2	T3	T4	T5				100	
20	20	20	20	20					
Кредит 2								40	100
T6	T7	T8	T9	T10					
12	12	12	12	12					
Кредит 3								40	100
T11	T12	T13	T14						
15	15	15	15						

8. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

9. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

10. Рекомендована література

Базова

1. Щигло Л. В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова : навч. посіб. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 214 с.
2. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика : Учебное пособие по устному и письменному переводу. – С.-Петербург : Союз, 2013. – 288 с.
3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. – Вінниця: Нова книга, 2006.
4. Хаит Ф.С. Пособие по технике перевода. – М.: ВШ, 1998.
5. Фёдоров А.В. Основы общей теории перевода. – М., 2002.

Допоміжна

1. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М.: ЭТС, 2002. – 424 с.
2. Коптилов В.В. Теория и практика художественного перевода. – К., 2002.
3. Лановик М. Функціонування художнього образу в різномовних дискурсах. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 148 с.
4. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі / за ред С.О. Швачко та ін. – Суми: СумДУ, 2008. – 195 с.
5. Мирошниченко В.В. Авторська концепція художнього твору: онтогенез і експансія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 283 с.
6. Науменко А.М. Типологія лінгвопоетики // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. – С. 166–337.
7. Das Problem der Übersetzung. – Le probleme de la traduction. – Baden-Baden: Nomos, 1999. – 239 S.
8. Fabricius-Hansen C. Übertragung, Annäherung, Angleichung. – FaM: Lang, 2000. – 149 S.
9. Fix U., Poethe H., Yos G. Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger. – Frankfurt a. M.: Lang, 2001. – 236 S.